

HODNOCENÍ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ÚNOR 2012

Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor řízení a koordinace NSRR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

Vydáno MMR-NOK 27. března 2012

Zpracovali Ing. Martina Honců, Mgr. Tomáš Novotný, Mgr. Veronika Nožičková a Bc. Anna Bubleová

HODNOCENÍ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Analýza prezentuje příspěvek strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (dále SF / FS) ke zlepšování stavu životního prostředí na území Česka. V tomto programovém období jsou aktivity v oblasti životního prostředí primárně podporovány v rámci OP Životní prostředí. Pro účely analýzy byly vybrány některé indikátory tohoto programu, jejichž naplňování vede k dosažení cílů v oblasti životního prostředí v Česku s pomocí fondů EU. Konkrétně byly vybrány indikátory, které zachycují aktivity v oblasti zlepšení kvality ovzduší, řešení problematiky starých ekologických zátěží a také revitalizaci území. Analýza je zaměřena na zhodnocení aktuálního stavu plnění indikátorů „Snížení emisí CO₂“, „Plocha odstraněných starých ekologických zátěží“ a „Plocha revitalizovaných území“. Vyhodnocení je postaveno nejen na aktuálních datech plnění zvolených indikátorů, ale také v návaznosti na stavu dané oblasti v Česku a také v návaznosti na územní rozložení aktivit, které naplňují tyto indikátory v rámci Česka.

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V ČESKU A PŘÍSPĚVEK NSRR

Stav životního prostředí v Česku v posledních deseti letech **stagnuje**. K výraznějšímu zlepšování kvality životního prostředí nedochází, přestože se výrazně snížila například průmyslová produkce, došlo ke změnám v zemědělství, pokračuje pokles výroby elektřiny v uhelných elektrárnách a meziročně klesly přepravní výkony železniční i silniční nákladní dopravy.

Přístup NSRR k vybraným oblastem

Na problematiku životního prostředí se v Národním strategickém referenčním rámci (dále NSRR) zaměřuje třetí cíl „Atraktivní prostředí“, konkrétně prioritou 3.1 „**Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí**“. Cílem této priority je zlepšení dostupnosti environmentální infrastruktury, obnovení a zvýšení kvality životního prostředí a podpora úspor energií. K naplňování přispívá celý OP Životní prostředí¹.

V kontextu této analýzy byly z klíčových intervencí této priority zvoleny aktivity zaměřené na zlepšení kvality ovzduší, odstraňování starých ekologických zátěží a zlepšování stavu přírodní krajiny. Všechny tři uvedené aktivity jsou spolufinancovány z OP Životní prostředí.

¹ V oblasti energií také OP Podnikání a inovace.

KVALITA OVZDUŠÍ

Stav kvality ovzduší není v Česku stále vyhovující. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší však nemají plošný, ale územně ohraničený charakter. Jedná se o regiony s průmyslovou výrobou, oblasti s intenzivní silniční dopravou a malá sídla, kde tlak na životní prostředí (kvalitu ovzduší) pochází především z vytápění domácností. V těchto regionech, mezi které patří část Moravskoslezského a Ústeckého kraje, území hl. m. Prahy a některé další lokality v Česku, představuje zhoršená kvalita ovzduší riziko dlouhodobých dopadů na zdraví obyvatel².

Nejvýznamnějším antropogenním skleníkovým plynem je oxid uhličitý (CO₂). Jeho emise pocházejí zejména ze spalování fosilních paliv, rozkladu uhličitánů při výrobě cementu, vápna, skla, při odsiřování, v metalurgických a chemických výrobcích aj. V Česku k emisím oxidu uhličitého ze spalovacích procesů přispívají nejvíce tuhá paliva, v menší míře pak paliva kapalná a plynná. Oxid uhličitý má největší podíl na celkových agregovaných emisích³. V Česku v roce 2009 byl tento podíl 84,4 %. Mezi roky 1990 a 2009 došlo k jejich poklesu o 31,1 %. Na poklesu se podílelo zejména snížení emisí oxidu uhličitého v sektoru energetiky (zpracovatelský průmysl) a v ostatních sektorech (domácnosti, instituce a služby). Pozitivně se na vývoji emisí CO₂ projevuje trend klesajícího podílu tuhých paliv, nárůst podílu zemního plynu (od roku 2003 i využívání biomasy) a bezemisních zdrojů energetiky (jaderná energetika a obnovitelné zdroje)⁴. Do roku 2030 se předpokládá pokles o 30 % oproti roku 2000 a 40 % oproti roku 1990.

Indikátor „Snížení emisí CO₂“

Zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití inovativních environmentálně šetrných způsobů výroby energie včetně energetických úspor je cílem druhé prioritní osy OP Životní prostředí „Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí“, konkrétně oblasti podpory **„Zlepšování kvality ovzduší“**. Sekundárně se problematikou kvality ovzduší zabývá také třetí prioritní osa „Udržitelné využívání zdrojů energie“, a to aktivity v oblasti podpory **„Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny“** a oblasti podpory **„Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry“**.

Hlavní ukazatel, kterým je sledován pokrok v naplňování cíle v oblasti zlepšování kvality ovzduší je indikátor „Snížení emisí CO₂“. Indikátor je vyjádřen v ekvivalentu oxidu uhličitého v tunách za rok, což znamená, že udává, o kolik se sníží emise tohoto plynu do ovzduší realizací dané aktivity.

² MŽP (2010): Zpráva o životním prostředí ČR v roce 2009.

³ Agregované emise souhrnně posuzují emise skleníkových plynů (vyjádřené ekvivalentním množstvím CO₂). Vypočítají se jako součet emisí jednotlivých plynů vynásobených příslušnými konverzními koeficienty, které udávají, kolikrát je daný plyn z hlediska absorpce radiace účinnější než oxid uhličitý.

⁴ Český hydrometeorologický ústav:

<http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/groc/gr10cz/kap12.html>

Tab. 1 – Plnění indikátoru „Snížení emisí CO₂“

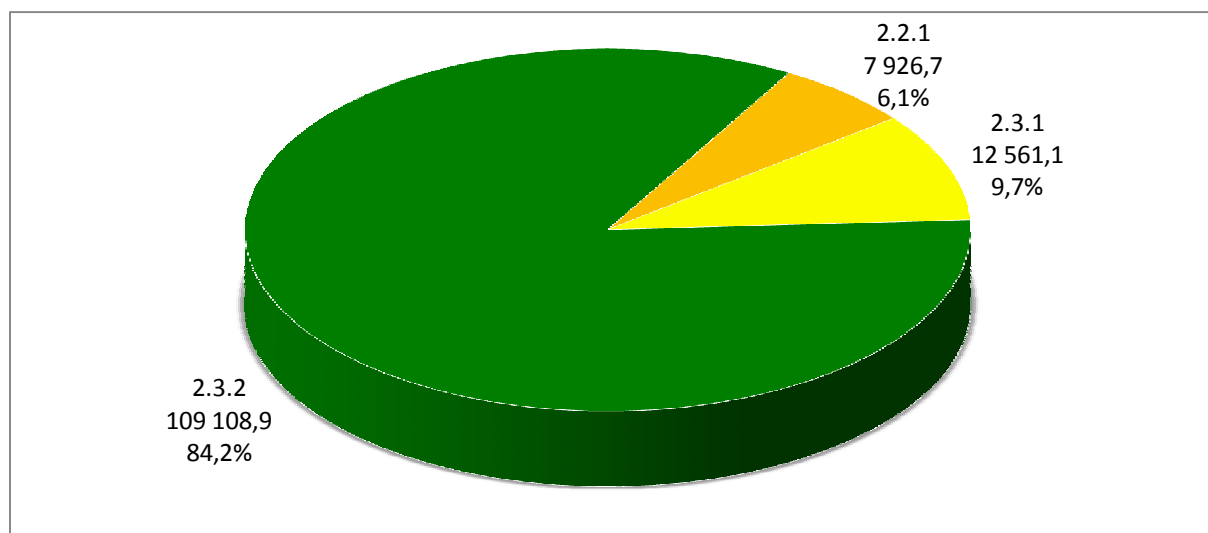
Kód	Název indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Závazek příjemce	Dosažená hodnota
211800	Snížení emisí CO ₂	tuny za rok	0,0	250 000,0	129 596,6	16 333,3

Zdroj: MSC2007 - 7. 3. 2012

Příjemci dotací z FS a národních zdrojů se prozatím zavázali, že svými projekty přispějí ke snížení 129,6 tun / rok emisí CO₂. V porovnání s cílovou hodnotou (250 tis. tun / rok) se jedná o více než poloviční plnění cíle, který si OP Životní prostředí stanovil dosáhnout.

Indikátor by měl být naplňován především druhou prioritní osou „Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí“, která je na zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí přímo zaměřená. Ta však prozatím vykazuje velmi nízké finanční plnění (prostředky kryté Rozhodnutím o poskytnutí dotace dosahují 3,7 % z celkové alokace prioritní osy), což se také odráží na aktuálním stavu naplnění indikátoru v této oblasti podpory. Na závazku 129,6 tis. tun / rok se tato prioritní osa OP Životní prostředí podílí pouze 6,1 %, tj. 7,9 tis. tun/rok. Indikátor je prozatím tedy naplňován především třetí prioritní osou „Udržitelné využívání zdrojů energie“ (ve třetí prioritní ose je 48,0 % alokace této osy kryté Rozhodnutím o poskytnutí dotace), a to téměř 85 % z celkového závazku.

Graf 1 – Podíl jednotlivých oblastí podpory OP ŽP na naplňování závazku indikátoru „Snížení emisí CO₂“ – celková závazek 129 596,6 tun/rok

Poznámka:

Oblasti podpory: 2.2.1 „Zlepšení kvality ovzduší“, 2.3.1 „Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny“, 2.3.2 „Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry“

Zdroj: MSC2007 - 7. 3. 2012

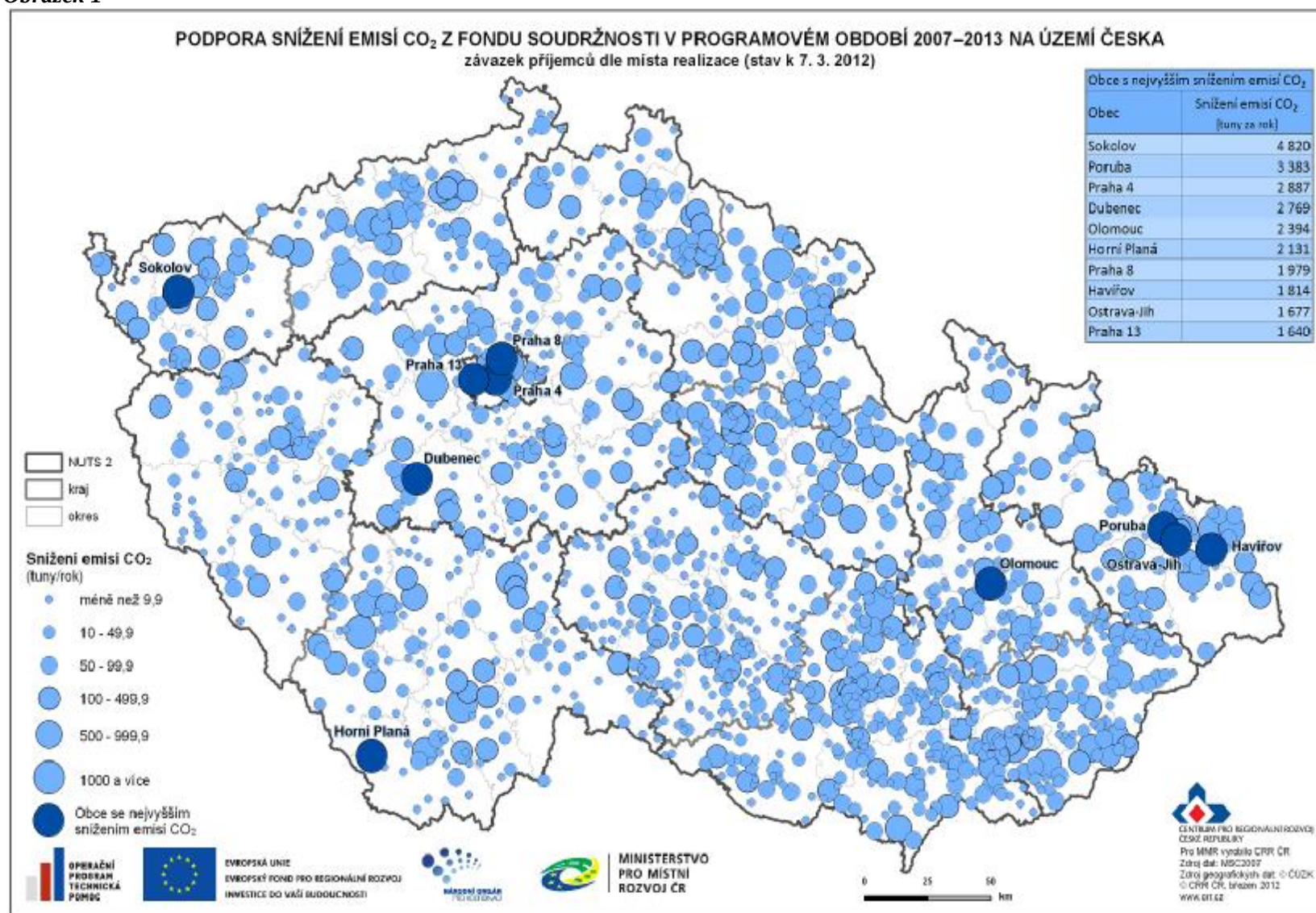
Z výše uvedeného vyplývá, že prozatím ke snižování emisí CO₂ přispívají projekty spolufinancované z FS a národních zdrojů, které jsou zaměřené zejména na **realizaci energetických úspor a využití odpadního tepla** (oblast podpory 3.2). Tyto aktivity, při kterých dochází k zateplování objektů a výměně oken, jsou realizovány zvláště ve vzdělávacích zařízeních (hlavně mateřské a základní školy), v objektech sociálních služeb (domovy důchodců), v objektech městských a obecních úřadů, ale také ve zdravotnických a sportovních zařízeních (tělocvičny, bazény).

Ke snižování emisí CO₂ vede také **výstavba nových a rekonstrukce stávajících zařízení, které využívají udržitelné zdroje energie** (oblast podpory 3.1). V rámci projektů spolufinancovaných ze FS a národních zdrojů jsou například instalovány solární systémy nebo systémy využívající biomasu a jiné udržitelné zdroje energie pro výrobu elektřiny a tepla.

V menší míře jsou zatím realizovány projekty s cílem přispět **ke zlepšení kvality ovzduší** (oblast podpory 2.1) prostřednictvím výměny či rekonstrukce stávajícího zdroje tepla za nízkoenergetický a nízkoemisní zdroj a realizace dalších energetických úspor, skrze budování a napojování na rozvody centrálního zásobování tepla či plynofikaci apod. S pokrokem v implementaci v této oblasti (tzn. ukončení výběrových řízení, následné vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace a zahájení realizace projektu) lze předpokládat nejen zvyšování podílu druhé prioritní osy na naplňování indikátoru „Snižování emisí CO₂“, ale zejména další snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší.

Aktivita za účelem zlepšení kvality životního prostředí jsou realizovány na celém území Česka (obr. 1). V obcích, ve kterých indikátor „Snižování emisí CO₂“ dosahuje nejvyšších hodnot (Sokolov, Ostrava, Praha, Olomouc aj.), je realizována s pomocí fondů EU celá řada projektů zaměřených na dosažení energetických úspor zejména ve vzdělávacích zařízeních. V Havířově je realizován projekt na zateplení vybraných zdravotnických zařízení a škol. V obci Dubenec se řeší snižování energetické náročnosti a využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění Věznice Příbram a v obci Horní Planá probíhá rekonstrukce tamní kotelny.

Obrázek 1

STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

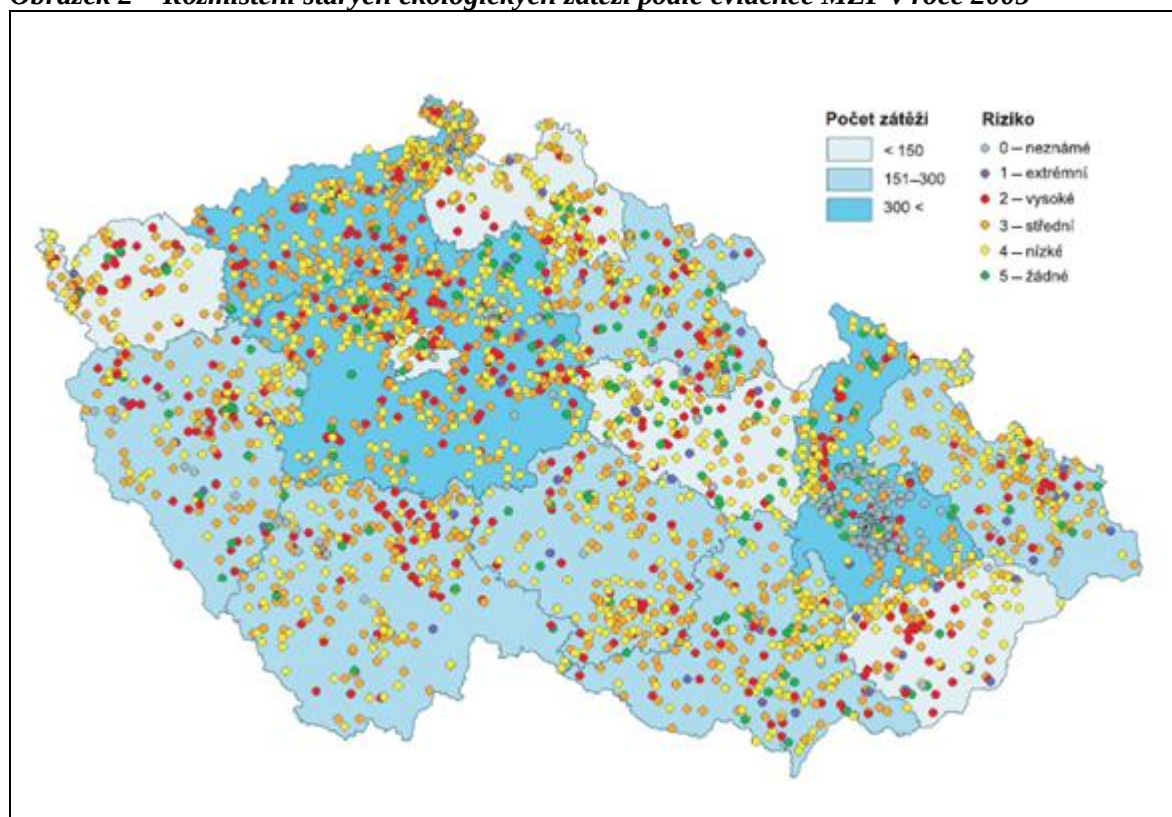
Významné riziko pro životní prostředí představují staré ekologické zátěže, a to jak ve vztahu k jednotlivým složkám přírody, ke krajině jako celku tak i vůči obyvatelstvu. V Česku jsou stávající staré ekologické zátěže pozůstatkem komunistického režimu a jeho ekonomiky nepřilíš šetrné k životnímu prostředí. Ochrana životního prostředí a nakládání se závadnými látkami při průmyslové, zemědělské a další výrobě byla v této době na nízké úrovni. I přesto, že za některé ekologické zátěže převzal odpovědnost stát, neexistuje doposud právní úprava, která by řešila staré ekologické zátěže komplexním způsobem. Současný stav starých ekologických zátěží je alarmující. Jejich dopad ohrožuje zdraví obyvatelstva a stav ekosystémů, proto musí být urychleně řešen.

Pojem „staré ekologické zátěže“ (v angl. brownfields) zahrnuje kontaminovaná místa (podzemní vody, zeminy, skládky, stavební konstrukce, povrchové vody aj.), kde byl závadný stav způsoben státními podniky v období před privatizací, používáním k životnímu prostředí nešetrných, ale ve většině případů povolených technologií a chemických látek. Zjištěnou kontaminaci můžeme považovat za starou ekologickou zátěž pouze v případě, že původce kontaminace neexistuje nebo není znám. Česká republika přijala odpovědnost za tyto znečištěné lokality. Kontaminovanými místy mohou být například skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny nebo území postižená těžbou nerostných surovin⁵.

Dle evidence starých ekologických zátěží ministerstva životního prostředí (dále MŽP) z roku 2005 je zřejmé, že nejvíce těchto ekologických zátěží (více než 300) se nachází ve Středočeském kraji, Ústeckém kraji a Olomouckém kraji (obr. 2). Oproti tomu nejméně zátěží (méně než 150) se vyskytuje v Karlovarském kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Zlínském kraji a na území hl. m. Praha. Ekologické zátěže mají především nízké až střední riziko zátěže. Nejvíce zátěží s extrémním rizikem se vyskytuje v Královéhradeckém a Pardubickém kraji v okolí měst Hradec Králové, Pardubice a Chrudim. V Olomouckém kraji je největší výskyt starých ekologických zátěží s neznámým rizikem.

⁵ Ministerstvo životního prostředí: http://www.mzp.cz/cz/stare_ekologicke_zateze

Obrázek 2 – Rozmístění starých ekologických zátěží podle evidence MŽP v roce 2005

Zdroj: CENIA

Indikátor „Plocha odstraněných starých ekologických zátěží“

Odstraňování starých ekologických zátěží se věnuje OP Životní prostředí prostřednictvím čtvrté prioritní osy „Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží“ konkrétně oblast podpory „**Odstraňování starých ekologických zátěží**“. Cílem oblasti podpory je dokončení inventarizace, řešení a odstranění závažných (rizikových) starých ekologických zátěží. Mezi podporované aktivity patří inventarizace a kategorizace priorit starých ekologických zátěží na kontaminovaných místech, zpracování analýz rizik, sanace vážně kontaminovaných lokalit (průmyslové objekty, vojenské a zemědělské areály, brownfields s výskytem staré ekologické zátěže) ohrožujících složky životního prostředí a zdraví člověka, sanace míst, kde je prokázána vážná kontaminace ohrožující složky životního prostředí a zdraví člověka aj.

Hlavním indikátorem této aktivity je „Plocha starých ekologických zátěží“, ve kterém příjemci vykazují plochu odstraněných starých ekologických zátěží⁶ v metrech čtverečních.

⁶ Stará ekologická zátěž (SEZ) je taková ekologická zátěž, kde neexistuje původce znečištění nebo není znám. Jedná se o závažnou kontaminaci horninového prostředí, podzemních vod a zemin.

Tab. 2 – Plnění indikátoru „Plocha odstraněných starých ekologických zátěží“

Kód	Název indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Závazek příjemce	Dosažená hodnota
240200	Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	Plocha v m ²	0,0	1 000 000,0	1 044 941,0	656 586,0

Zdroj: MSC2007 - 7. 3. 2012

Indikátor je v současné době mírně přezávazkován. Závazek 1,1 mil. m² odpovídá 104,5 % cílové hodnoty. Oblast podpory „Odstraňování starých ekologických zátěží“, v rámci které je indikátor naplňován vykazuje, finanční plnění 25 % z celkové alokace oblasti podpory. Dosažená hodnota 656,6 tis. m² dosahuje 65,7 % cílové hodnoty. Aktivita je tedy dobře plněna a cílové hodnoty v porovnání s finančním plněním byly pravděpodobně v procesu plánování podhodnoceny.

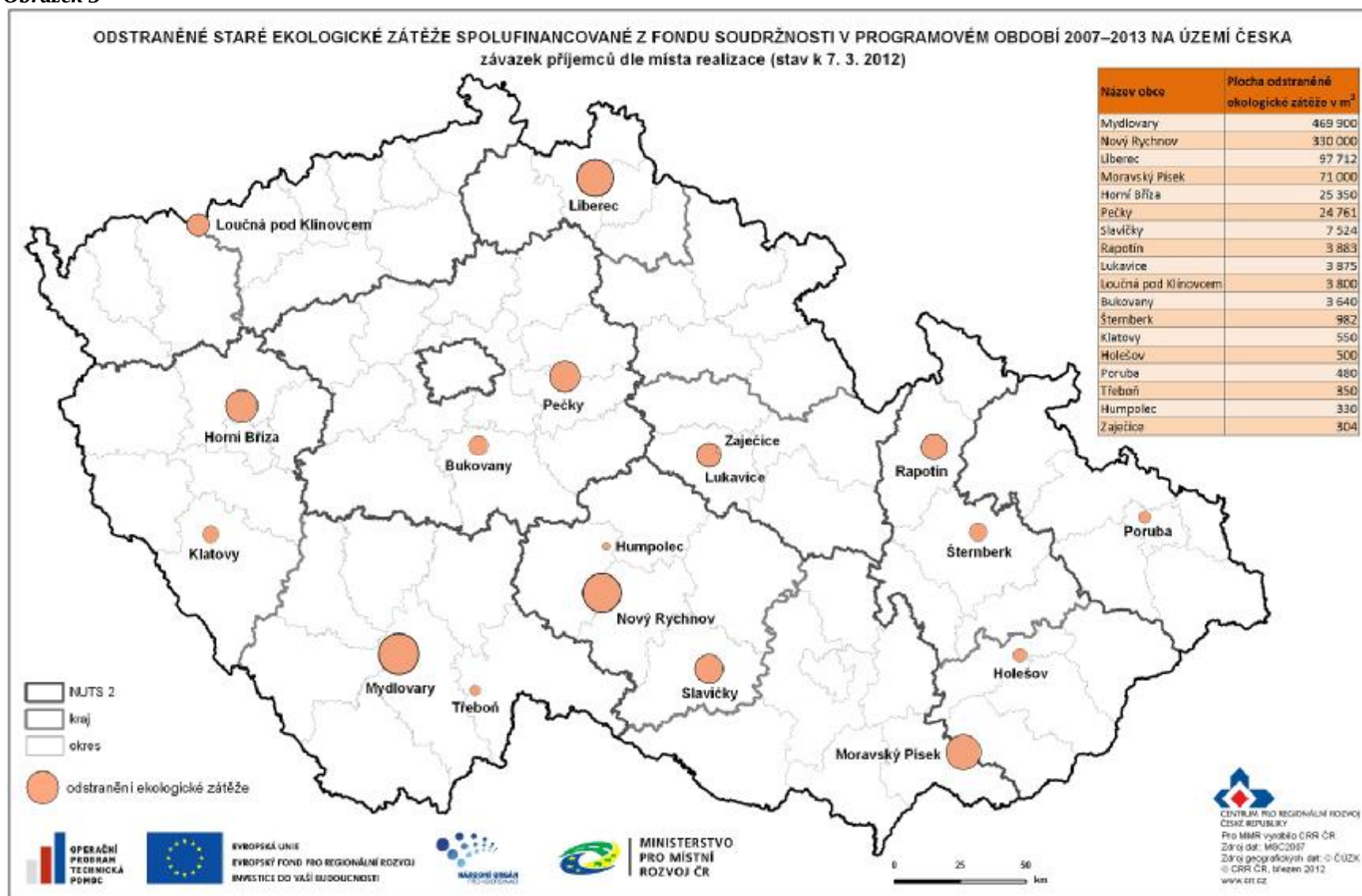
V současné době jsou čtyři projekty sledující tento indikátor ukončeny a čtrnáct projektů v realizaci. Ukončený projekt v Českých Budějovicích se věnuje sanaci a rekultivaci staré ekologické zátěže státního podniku DIAMO na lokalitě Mydlovary. V obci Šumperk byl ukončen projekt sanačního opatření k nápravě staré ekologické zátěže na bývalé základně sovětské armády v Rapotíně u Šumperka. V obci Lukavice byla provedena sanace skládky a v obci Šternberk byly v rámci realizace projektu odstraněny staré ekologické zátěže v lokalitě Dalov.

Ostatní realizované projekty se zaměřují i na monitorování přirozené atenuace⁷ zbytkového znečištění podzemních vod, sanace zemin a podzemních vod, sanace kontaminovaného území pesticidy, odstranění zdravotních rizik pro obyvatele města aj. Největší plocha ekologických zátěží byla k 7. březnu 2012 odstraněna v Mydlovarech (469,9 tis. m²), Novém Rychnově (330,0 tis. m²), Liberci (97,7 tis. m²) a Moravském Písku (71,0 tis. m²). Zbylé odstraněné staré ekologické zátěže jsou menší než 25,5 tis. m².

Rozmístění projektů spolufinancovaných z FS a národních zdrojů, které jsou zaměřeny na odstranění starých ekologických zátěží na území Česka, zachycuje obrázek 3.

⁷ Snižování toxicity v prostředí.

Obrázek 3

PLOCHA REVITALIZOVANÝCH ÚZEMÍ

V důsledku antropogenní činnosti, zejména nevhodného hospodaření, vznikají v krajině plochy, které jsou z dlouhodobého hlediska touto činností narušeny a destabilizovány a často také představují riziko pro okolí. V Česku takové plochy vznikaly zejména za minulého režimu. V zájmu zintenzivnění zemědělské produkce docházelo k rozorávání mezí, kácení větrolamů, odvodňování velkých ploch (meliorace). Povrchová těžba představovala velkoplošnou likvidaci celého ekosystému a při důlní těžbě vznikaly skládky důlního odpadu (tzv. haldy) a bazény jedovatých látek. Docházelo také k narovnávání a usměrňování vodních toků do umělých koryt, ke zpevňování břehů vodních ploch a k likvidaci dalších krajinných prvků. Revitalizace území vede k obnovení takto postižených oblastí / ploch.

Pojem „**revitalizace**“ zahrnuje soubor opatření (činností), která vedou k obnovení nebo oživení člověkem poškozených ekosystémů, společenstev, stanovišť, krajinných celků aj. Cílem je obnovit současný nefunkční nebo zchátralý stav do stavu přinášející užitek⁸. Je to zásah člověka vedoucí k obnově integrity přírody, jež je ohrožena nebo zcela zničena lidskými aktivitami, jako je zemědělství, průmysl, těžba nebo rekreace (Swart a kol., 2001)⁹.

Při revitalizaci krajiny poškozené lidskou činností (např. dolováním, zemědělskou činností) dochází k celkové obnově a oživení jejich všech funkcí (ekologické, ekonomické, společenské, rekreační, estetické, psychologické aj.) a také k omezování výskytu umělých ploch. Omezují se betonové plochy, provádí se nová výsadba stromů a dochází k posílení diverzifikace biotopů. Cílem revitalizací koryt vodních toků je zajistit dostatečný průtok potřebný k protipovodňové ochraně zastavených částí měst a obcí. U odvodněných ploch dochází k revitalizaci tůní, mokřadů a rašelinišť.

Indikátor „Plocha revitalizovaných území“

Cílem šesté prioritní osy OP Životní prostředí „**Zlepšování stavu přírody a krajiny**“ je zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Mezi její hlavní indikátory patří „Plocha revitalizovaných území“, který sleduje přírůstek plochy revitalizovaného území v hektarech, tzn. zakládání krajinné prvky / prvky ÚSES¹⁰, zvyšování zastoupení listnatých dřevin a jedlí, území pro přirozený rozliv povodní, obnovené nebo zakládání mokřadní biotopy, vodní plochy zakládání nebo obnovených nádrží, plochy s realizovanými protierozními opatřeními a plochy zakládání a regenerované zeleně. Indikátor vyjadřuje přírůstek plochy revitalizovaného území v ha.

Tab. 3 – Plnění indikátoru „Plocha revitalizovaných území“

Kód	Název indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Závazek příjemce	Dosažená hodnota
240100	Plocha revitalizovaných území	Plocha v ha	0,0	1 000,0	8 538,3	2 558,8

Zdroj: MSC2007 - 7. 3. 2012

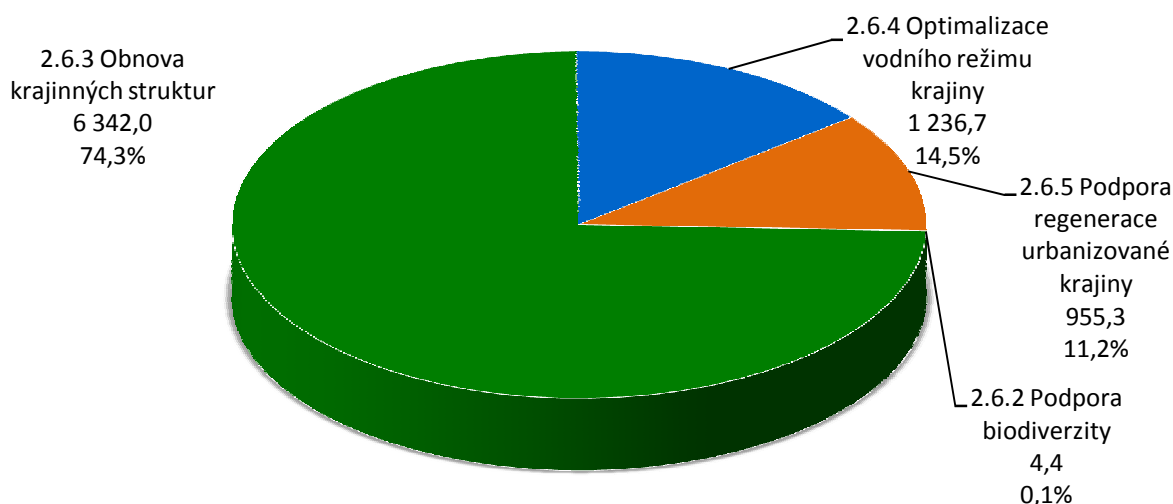
⁸ Zdroj: Občanské sdružení pro venkov

⁹ Zdroj: www.fzp.ujep.cz

¹⁰ Územní systém ekologické stability.

V prioritní ose „Zlepšování stavu přírody a krajiny“ se příjemci zavázali revitalizovat 8 538,3 ha území, tj. 853,8 % cílové hodnoty indikátoru. K 7. březnu 2012 příjemci revitalizovali 2 558,8 ha území, tedy téměř jednu třetinu závazku indikátoru. Dosažená hodnota odpovídá 255,9 % cílové hodnoty. Finanční prostředky v projektech s vydaným Rozhodnutím jsou ve výši 35,3 % alokace osy. Je zřejmé významné předcházení věcného plnění před finančním čerpáním. Extrémní přezávazkování a přepřehování dosažené hodnoty je způsobeno podhodnocením absorpční kapacity nepřesným expertním návrhem cílové hodnoty, který vycházel z historie realizace těchto typů opatření v rámci národních dotačních programů před vznikem OP Životní prostředí.

Graf 2 – Podíl jednotlivých oblastí podpory OP ŽP na naplňování závazku indikátoru „Plocha revitalizovaných území“ – celková závazek 8 538,3 ha

Zdroj: MSC2007 - 7. 3. 2012

K závazku indikátoru „Plocha revitalizovaných území“ nejvíce přispívá oblast podpory „**Obnova krajinných struktur**“, a to ze 74,3 %, tzn. příjemci této oblasti podpory se zavázali revitalizovat 6,3 tis. ha ploch. Z celkového počtu 665 realizovaných projektů v této oblasti podpory se projekty nejvíce zaměřují na obnovu krajinných struktur, regeneraci a revitalizaci veřejné zeleně a úpravu a výsadbu městské a obecní zeleně.

Z 14,5 % je indikátor plněn oblastí podpory „**Optimalizace vodního režimu krajiny**“, ta se zaměřuje na realizaci opatření krajinné a ekosystémové diverzity, která vedou ke schopnosti zadržovat vodu, k ochraně a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezení vzniku rizikových situací, zejména povodní. Dále se věnuje ochraně proti vodní a větrné erozi a k omezení negativních důsledků povrchového odtoku vody.

K plnění indikátoru přispívají také aktivity zaměřené na individuální zakládání a obnovu parků a trvalé nelesní zeleně, zakládání a regeneraci zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídel, výsadby vegetace přírodě blízkým charakterem a odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a objektů ve zvláště chráněných územích a území soustavy Natura 2000. Z 11,2 % je jmenovaný indikátor naplňován oblastí podpory „**Podpora regenerace urbanizované krajiny**“. Realizované projekty se zaměřují spíše na obnovu a výsadbu zeleně a vegetace, nežli na revitalizaci nevyužívaných objektů.

Aktivitty spojené s **podporou biodiverzity** (oblast podpory 6.2) jsou realizovány v menší míře (na celkové hodnotě sledovaného indikátoru se tato oblast podpory podílí 0,1 %). Projekty, zaměřující se na aktivity posilující populaci ohrožených druhů rostlin, živočichů a jejich biotopů, snižují negativní antropogenní vlivy na přírodu a krajinu, zvyšují počet založených a obnovených krajinných prvků a zlepšují přírodní poměry v lesích.

Projekty zaměřené na revitalizaci území jsou realizovány na celém území Česka (obr. 4). Největší plochy ve vztahu k rozloze obce jsou revitalizovány **na jižní Moravě**. Na Moravě se zejména obnovují krajinné struktury, větší lesní porosty. To je případ i **Lednice**, kde probíhá regenerace historického zámeckého parku v Lednicko-valtickém areálu. Zde je vhodné doplnit, že obdobné projekty na obnovu parků nebo lesoparků přiléhajících ke kulturní památce jsou realizovány i v dalších lokalitách, např. Obora v rámci Národní kulturní památky Kačina v obci Nové Dvory ve středních Čechách aj.

Na Vysočině převažují projekty zaměřené na revitalizaci povodí, vodních toků a ploch (např. oprava o odbahnění rybníků a vodních nádrží). Příkladem může být projekt obnovy rybníka Parný mlýn v obci **Krahulov**.

Na **Chomutovsku, Mostecku a Teplicku** probíhá obnova lesa v imisních oblastech Krušných hor (např. v obci Výslunní na území Lesní správy Klášterec) a odcloňování průmyslových zón, což jsou vzhledem k negativním dopadům průmyslové činnosti na stav životního prostředí v tomto regionu velmi žádoucí aktivity.

V obci **Jetřichovice** je vysoký podíl revitalizovaných ploch na jejím území dán projektem na úpravu druhové skladby lesních ekosystémů v Národním parku České Švýcarsko. K revitalizaci území dochází také v dalších chráněných oblastech na území Česka, např. v Národní přírodní rezervaci (dále NPR) Jizerskohorské bučiny, které se nachází na katastrálním území obce **Oldřichov v Hájích**, v NPR Kralický Sněžník na území obce **Dolní Morava**.

V zázemí Prahy jsou realizovány projekty zaměřené na obnovu a rozšíření veřejné zeleně a obnovu rybníků. V silně urbanizovaném území, kterým pražská aglomerace bezesporu je, tyto krajinné prvky představují nejen prvek ekologické stability, ale také vytváří zázemí pro rekreační aktivity.

Méně projektů co do četnosti i z hlediska plochy revitalizovaného území ve vztahu k rozloze obce je realizováno ve středních, jižních a západních Čechách, ale i na severu Moravy.

Obrázek 4

